

Na osnovu člana 33 stav 9 Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja („Službeni list CG“, broj 35/13) Ministarstvo održivog razvoja i turizma, donijelo je

PRAVILNIK O BLIŽEM SADRŽAJU AKCIONOG PROGRAMA O SPROVOĐENJU MJERA ZAŠTITE OD NEJONIZUJUĆIH ZRAČENJA

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se bliži sadržaj akcionog programa o sprovođenju mjera zaštite od nejonizujućih zračenja (u daljem tekstu: Akcioni program), način označavanja radnih mjesta i pristup radnim mjestima, obavješćavanja, osposobljavanja, savjetovanja i učestvovanja u raspravama profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za zaštitu od nejonizujućih zračenja.

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) sigurnosni znakovi i/ili znakovi za zaštitu zdravlja** su znakovi koji se odnose na određeni objekat, djelatnost ili stanje i daju informacije ili uputstva o sigurnosti i/ili zdravlju na radnom mjestu pomoću znaka koji se postavlja na tablu i boje u zavisnosti od slučaja;
- 2) znak za zabranu** je znak kojim se zabranjuje postupanje (aktivnosti) koje bi moglo prouzrokovati opasnost za sigurnost i zdravlje zaposlenih lica;
- 3) znak upozorenja** je znak kojim se upozorava na opasnost;
- 4) znak za obavezno postupanje** je znak kojim se određuje postupanje u određenim slučajevima;
- 5) znak koji se postavlja na tabli** je znak kojim se pruža specifična informacija sa kombinacijom geometrijskog lika, boja i simbola ili piktograma i koji treba da je vidljiv osvijetljen svjetlošću određene jačine;
- 6) dopunski znak na tabli** je znak koji se postavlja na tabli i upotrebljava zajedno sa znakom za pružanje specifičnih informacija odnosno dodatnih informacija;
- 7) sigurnosna boja** je boja određena Prilogom 1 koji je sastavni dio ovog pravilnika;
- 8) simbol ili piktogram** je simbol koji opisuje stanje ili određeno postupanje i upotrebljava se na znaku koji se postavlja na tabli ili na osvijetljenoj površini.

Akcioni program

Član 3

Akcioni program sadrži:

- 1) radne metode koje smanjuju rizik od izloženosti elektromagnetnim poljima i/ili optičkom zračenju;
- 2) vrste opreme koje emituju manje elektromagnetno zračenje i/ili optičko zračenje, uzimajući u obzir posao koji treba obaviti;
- 3) tehničke mjere za smanjenje elektromagnetnog zračenja i/ili optičkog zračenja uključujući, po potrebi, upotrebu automatskih sigurnosnih sklopki, zaštitne opreme ili sličnih mehanizama za zaštitu zdravlja;
- 4) odgovarajuće programe održavanja sredstava za rad, sistema radnih mjesta i radnih pozicija;
- 5) planiranje i raspored radnih mjesta i radnih pozicija označavanje radnih mjesta i pristup radnim mjestima;
- 6) vremensko ograničenje trajanja i jačine izloženosti elektromagnetnom polju i/ili optičkom zračenju;
- 7) potrebna sredstva za rad, sredstva i opremu lične zaštite na radu;
- 8) način obavješćavanja, osposobljavanja, savjetovanja i učestvovanja u raspravama profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za zaštitu od nejonizujućih zračenja;
- 9) uputstva proizvođača opreme ukoliko su utvrđena Evropskim propisima; i
- 10) rokove za smanjivanje nivoa rizika izloženosti elektromagnetnom polju i/ili optičkom zračenju i imena lica odgovornih za sprovođenje mjera za smanjivanje rizika izloženosti.

Akcioni program iz stava 1 ovog člana, izrađuje se posebno za svaku tehnološku odnosno organizacionu cjelinu.

Način označavanja radnih mjesta i pristup radnim mjestima

Član 4

Radna mjesta profesionalno izloženih lica i/ili lica odgovorna za zaštitu od nejonizujućih zračenja na kojima mogu biti izložena elektromagnetnom polju i/ili optičkom zračenju koje prekoračuje vrijednosti upozorenja odnosno najveće dopuštene vrijednosti nivoa izlaganja optičkom zračenju obilježavaju se sigurnosnim znacima i/ili znacima za zaštitu zdravlja na radu u skladu sa Prilogom 1 i 2 ovog pravilnika.

Pristup radnim mjestima iz stava 1 ovog člana, ograničava se gdje je to tehnički izvodljivo i gdje postoji rizik da granične vrijednosti izloženosti elektromagnetnom polju i/ili optičkom zračenju budu prekoračene.

Način obavještavanja i osposobljavanja

Član 5

Na osnovu rezultata procjene rizika izloženosti profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja elektromagnetnom polju i/ili optičkom zračenju, obavještavaju se profesionalno izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja koji su izloženi rizicima od elektromagnetnog i/ili optičkog zračenja na radu, u vezi sa:

- 1) preduzetim mjerama;
- 2) veličinom i značenjima graničnih vrijednosti izloženosti i vrijednosti upozorenja i sa njima mogućim povezanim rizicima;
- 3) rezultatima procjene, mjerenja i/ili izračunavanja nivoa izloženosti elektromagnetnim poljima i/ili nivoa izloženosti vještačkom optičkom zračenju uz objašnjenje njihovog značaja i mogućih rizika;
- 4) načinom za otkrivanje i prijavu štetnih uticaja na zdravlje koji su posljedica izloženosti;
- 5) okolnostima u kojima profesionalno izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja imaju pravo na zdravstveni pregled;
- 6) praksom za smanjivanje rizika zbog izloženosti;
- 7) mjerama koje se preduzimaju u vezi sa sigurnosnim znakovima i/ili znakovima za zaštitu zdravlja na radu; i
- 8) pravilnom upotrebom odgovarajuće opreme lične zaštite na radu.

O mjerama iz stava 1 tačka 7 ovog člana, operater obavještava profesionalno izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja neposredno usmenim putem ili pisanim putem u obliku uputstva.

Profesionalno izloženo lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja treba da imaju pristup:

- 1) procjeni rizika i mjerama zaštite;
- 2) popisu i izvještajima; i
- 3) podacima nastalim iz zaštitnih i preventivnih mjera, za inspekciju i drugih odgovornih za sigurnost i zdravlje.

Način savjetovanja i učestvovanja u raspravama

Član 6

Profesionalno izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja koja su izložena elektromagnetnom polju i/ili optičkom zračenju, učestvuju u raspravama i savjetovanjima po pitanjima koja se odnose na sigurnost i zdravlje na radnom mjestu i to o:

- 1) mjerama koje mogu značajno uticati na sigurnost i zdravlje;

- 2) podacima navedenim u procjeni rizika;
- 3) angažovanju ovlaštenih stručnih lica;
- 4) planiranju stručnog osposobljavanja i periodičnim provjerama stručne osposobljenosti;
- 5) predlaganju mjera posebno u slučaju kada smatraju da su mjere koje je preduzeo operater i sredstvima koja je koristio neprimjereno za obezbjeđivanje sigurnosti i zdravlja na radnom mjestu;
- 6) primjedbama tokom inspekcijskog nadzora;
- 7) predlaganju mjera u cilju ublažavanja opasnosti za profesionalno izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućh zračenja; i
- 8) primjeni sigurnosnih znakova i/ili znakova za zaštitu zdravlja na radu.

Stupanje na snagu

Član 7

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 1. jula 2015. godine.

Broj: 09-101/33
Podgorica, 23. maja 2014. godine

MINISTAR,
Branimir Gvozdenović

OPŠTI MINIMALNI ZAHTJEVI ZA SIGURNOSNE ZNAKOVE I/ILI ZNAKOVE ZA ZAŠTITU ZDRAVLJA NA RADU

1. Minimalni zahtjevi za sigurnosne znakove i/ili znakove za zaštitu zdravlja na radu, njihovu zamjenu, različito korišćenje i kombinovanje.

Sigurnosni znakovi i/ili znakovi za zaštitu zdravlja na radu koriste se za davanje informacija ili instrukcija koje su propisane ovim pravilnikom.

2. Vrste znakova

2.1. Stalni znakovi

Stalni znakovi koji se postavljaju na tablama upotrebljavaju se za označavanje zabrane, upozorenja i za obavezno postupanje, kao i označavanje mjesta.

Znakovi koji se postavljaju na tablama i/ili sigurnosne boje upotrebljavaju se za stalno označavanje lokacije.

3. Zamjena i kombinovana upotreba sigurnosnih znakova i/ili znakova za zaštitu zdravlja na radu

Sigurnosna boja ili znak koji se postavlja na tabli za označavanje mjesta na kojem postoji prepreka ili opasnost od pada mogu se upotrebljavati ako su jednako efektivni.

4. Uputstva

Uputstva koja se primjenjuju za znakove koji uključuju sigurnosnu boju data su u Tabeli 1 ovog priloga.

TABELA 1

Boja	Značenje ili namjena	Uputstva i obavještenja
Crvena	Znak zabrane	Opasno postupanje
Žuta ili tamnožuta	Znak upozorenja	Pažnja, preduzmite zaštitne mjere
		Proučite
Plava	Znak za obavezno postupanje	Posebno postupanje ili djelovanje
		Nosite opremu lične zaštite na radu

5. Efikasnost znaka

Efikasnost znaka ne može biti umanjena:

- 5.1. prisustvom drugog izvora emisije iste vrste znakova, koji bi mogli da utiču na vidljivost postavljanjem previše znakova na malom međusobnom rastojanju;

5.2. lošom izradom, nedovoljnim brojem, nepravilnim postavljanjem ili slabim održavanjem.

6. Sigurnosne znakove i/ili znakove za zaštitu zdravlja na radu treba redovno čistiti, održavati, provjeravati, popravljati i prema potrebi mijenjati, kako bi se osiguralo očuvanje bitnih i/ili funkcionalnih svojstava.

7. Broj i raspored znakova koje je potrebno postaviti zavisi od stepena rizika ili opasnosti ili o veličini prostora koje pokrivaju.

8. Sigurnosni znakovi i/ili znakovi za zaštitu zdravlja na radu dopunjavaju se ili zamjenjuju novim ukoliko je njihova vidljivost umanjena iz bilo kog razloga, kao i zbog korišćenja sredstva i opreme lične zaštite na radu.

MINIMALNI ZAHTJEVI ZA ZNAKOVE KOJI SE POSTAVLJAJU NA TABLAMA**1. Bitne karakteristike**

1.1. Oblik i boja znakova koji se postavljaju na tablama dati su u tački 3 ovog priloga (znakovi koji označavaju zabranu, upozorenje i obavezno postupanje).

1.2. Piktogrami treba da bude jednostavan i da sadrži samo bitne detalje.

1.3. Piktogrami koji se upotrebljavaju na znaku mogu se razlikovati ili biti detaljniji od piktograma prikazanih u tački 3 ovog priloga, s tim što treba da obezbijede isto značenje i da ne dovedu do pogrešnog razumijevanja ili zamjene značenja.

1.4. Znakovi koji se postavljaju na tablama treba da budu izrađeni od materijala koji je otporan na udarce, vodu i ostale štetne uticaje iz okoline u kojoj se nalaze;

1.5. Dimenzije, kolorimetrijske i fotometrijske karakteristike znakova iz podtačke 1.1 ovog priloga treba da budu takve da znak bude lako vidljiv i razumljiv.

2. Uslovi upotrebe

2.1. Znakovi koji se postavljaju na tablama postavljaju se na odgovarajućoj visini u liniji pogleda i na dobro osvijetljenom, pristupačnom i vidljivom mjestu, uzimajući u obzir prepreke koje se nalaze na mjestu prilaska opasnoj zoni ili u neposrednoj blizini specifične opasnosti ili objekta (predmeta), a u slučajevima nedovoljnog prirodnog osvijetljenja koriste se fluorescentni i reflektujući materijali ili dodatno vještačko osvijetljenje.

2.2. Znakovi koji se postavljaju na tablama uklanjaju se kada situacija na koju se odnosi više ne postoji.

3. Znakovi koji se koriste na tablama**3.1. Znakovi zabrane**

Bitne karakteristike:

- okruglog oblika; i
- crni piktogram na bijeloj pozadini, crveni obrub i dijagonalna crta (crveni dio zauzima najmanje 35 % površine znaka).

Znak zabrane koji se postavlja na tabli:

Zabranjen pristup neovlašćenim licima

3.2. Znakovi upozorenja

Bitne karakteristike:

- trouglastog oblika; i
- crni piktogram na žutoj pozadini sa crnim obrubom (žuti dio zauzima najmanje 50 % površine znaka).

Znakovi upozorenja koji se, prema procijenjenom riziku radnog mjesta, postavljaju na tablama su:

Opasnost od laserskih zraka

Opasnost od nejonizujućih zračenja

Opasnost od jakog magnetnog polja

3.3. Znakovi za obavezno postupanje

Bitne karakteristike:

- okruglog oblika; i
- bijeli piktogram na plavoj pozadini (plavi dio zauzima najmanje 50 % površine znaka).

Znakovi za obavezno postupanje koji se, prema procijenjenom riziku radnog mjesta, postavljaju na tablama su:

Obavezna upotreba zaštitnih naočara

Obavezna upotreba zaštitnog šljema

Obavezna upotreba zaštitne obuće

Obavezna upotreba zaštitnih rukavica

Obavezna upotreba zaštitne odjeće

Obavezna upotreba zaštitnog pojasa

**Opšti znak za obavezno postupanje
(uz kojeg, kad je potrebno, stoji drugi znak)**